

Mika Ketonen

Uusperheneuvoja koulutus

Suomen uusperheellisten liitto

Turku 2017

Isänä/isäpuolena uusperheessä

Sisällysluettelo	sivu
1. Johdanto.....	3
2. Uusperheen määrittelyä.....	4
3. Isyyden eri muotoja.....	5
3.1 Biologinen isyys.....	5
3.2 sosiaalinen isyys.....	5
3.3 Psykologinen isyys.....	6
3.4 Juridinen isyys.....	6
4. Isyystyyppejä.....	7
5. Isyys uusperheessä.....	8
6. Kyselyn tulokset.....	11
7. Johtopäätökset ja pohdinnat.....	14
Liitteet	
Lähdeluettelo	

1. Johdanto

Perinteisen käsityksen mukaan perheeseen kuuluvat vanhemmat ja heidän biologiset lapsensa. Suomessa on nykyään varsin tavallista, että ydinperheet hajoavat ja muodostetaan uusia perheitä. Perheen rikkoutumisen jälkeen muodostunut uusperhe on yhä luonnollisempaa mieltää ydinperheen vertaiseksi perhemuodoksi. Uusperheitä oli 2012 vuoden lopussa 53 000, joka on 9,2% kaikista lapsiperheistä. Perinteisen perhemuodon yleisyys on vähentynyt vaikkakin se on edelleen perhemuodoista tyypillisin. Erään tutkimuksen mukaan vuonna 1999 kaikista lapsiperheistä uusperheitä oli 7,6% ja yksinhuoltajaperheitä 19,1%, eli yhteensä reilu neljännes koko Suomen lapsiperheistä. Uusperheiden määrä oli vähentynyt 343:lla perheellä vuosien 2011 ja 2012 välillä. Avioerot ja perheiden rikkoutumiset ovat osa suomalaista perhekulttuurin arkea eivätkä poikkeuksia. (Ritala-Koskinen 2001, 16; Tilastokeskus.)

Kehitystehtäväni aihetta miettiessäni, ajatukseni kulkeutuivat vanhemmuuteen ja etenkin isyyteen. Työurani aikana, olen tehnyt paljon töitä perheiden kanssa ja nähnyt monenlaista vanhemmuutta ja isyyttä. Ja jotenkin näin miehenä/isänä tunsin vetoa tutkia juuri isyyttä. Tässä kohtaa, tähän koulutukseen liittyen, halusin kuitenkin luonnollisesti alkaa pohtia uusperheiden isien ja isäpuolten vanhemmuutta ja uusperheen sisäisiä suhteita. Päädyin tekemään kyselyhaastattelun, johon sain osallistujia Suomen uusperheellisten liiton(Suplin) kautta sekä uusperheneuvoja koulutus ryhmäni jäsenistä sekä heidän vinkkien avulla.

Kyselyn avulla selvittelen miesten roolia perheessä, ovatko he isiä vai isäpuolia vai kenties molempia. Minua kiinnosti myös heidän ja puolisoitten suhteet toistensa lapsiin ja lasten isään. Kiinnostavaa oli myös selvittää mahdollisten sisarusten suhteet toisiinsa. Kyselen myös, mitä uutta ja millaisia haasteita uusperhe-elämä on tuonut heidän elämäänsä sekä mitä miehet ovat oppineet uusperhe-elämästä. Lopuksi kyselen vielä, millaisia ohjeita he antaisivat tuleville uusperheiden isille/isäpuolille.

2. Uusperheen määrittelyä

Uusperhe määritellään perheeksi, jossa on uuden parisuhteen osapuolten lisäksi isän ja/ tai äidin biologisia lapsia edellisestä liitosta. On mahdollista, että perheessä on myös pariskunnan yhteisiä lapsia. Uusperheen elämäntilanne on usein järjestetty niin, että jomman kumman vanhemman lapset asuvat toisen vanhemman luona ja vierailevat säännöllisesti etävanhemman luona. Se vanhempi jonka kanssa lapsi virallisesti asuu, jonka luona hänen kotiosoitteensa on, on lapsen lähivanhempi. Uusperheen käsitteeseen kuuluu, että perheessä on vähintään yksi alle 18-vuotias jommankumman puolison lapsi. (Väestöliitto.) Uusperhettä on yhä enemmän normalisoitu kuvaten sitä tavalliseksi ja vakiintuneeksi osaksi normaalia suomalaista elämää. Yleisyyttä ja normalisoitumista tehostetaan viitaten siihen, kuinka monta uusperhettä kullakin on tuttavapiirissä, ellei elä itse sellaisessa perheessä. (Ritala-Koskinen 1993, 68.)

Etävanhempi muodostaa etäperheen, johon kuuluvat etävanhempi ja hänen päättäneestä avioliitosta olevat lapset. Riippumatta lastensa tapaamisen määrästä, etävanhempia ei lasketa perhevästöön, jos heidän lastensa vakinainen asuinpaikka on toisen vanhemman luona. Lapset voidaan laskea kuuluvaksi vain yhteen perheeseen, jolloin etäperhe jää tilastojen ulkopuolelle ikään kuin näkymättömäksi. Jos etävanhempi avioituu, hänet luokitellaan yhdessä uuden aviopuolison kanssa lapsettomaksi aviopariksi. Mikäli heille syntyy lapsi, he ovat ydinperheen kaltainen vanhempien ja heidän biologisten lastensa muodostama perhe. Tällaisissa perheissä, joissa toisella puolisoilla on aikaisemmasta liitosta lapsia, ja jotka vierailevat säännöllisesti etävanhempansa luona, ei ole olemassa tarkkaa tilastotietoa. On hyvin todennäköistä, että ero- ja uusperhe- elämän erityiset piirteet koskettavat luultua laajempaa joukkoa. (Castrén 2009, 12.)

Jotakin uusperheiden moninaisuudesta kertoo, että Tilastokeskus on tilastoinut uusperheet kuuden eri perhetyypin mukaan, käyttäen kriteerinä sitä, kenen lapsia uusperheessä asuvat lapset ovat. Suluissa olevasta luvusta selviää, kuinka suuri osuus uusperheistä on kyseisen kriteerin täyttäviä perheitä.

- vain äidin lapsia (46 %)

- vain isän lapsia (6 %)
- äidin lapsia ja isän lapsia (3 %)
- äidin lapsia ja yhteisiä lapsia (39 %)
- isän lapsia ja yhteisiä lapsia (4 %)
- äidin lapsia, isän lapsia ja yhteisiä lapsia (1 %). (Tilastokeskus, Perheet 2015.)

3. ISYYDEN ERI MUOTOJA

Lapsella voi olla yksi isä tai kaksi isää. Lapsen isä voi olla hänen biologinen isänsä tai joku muu mies. Nykyään sekä vanhemmuus että isyys jaetaan biologiseen, sosiaaliseen, psykologiseen ja juridiseen isyyteen. (Huttunen 2001; Valkonen 1995.)

3.1 Biologinen isyys

Esko (1984) toteaa, että biologinen isyys antaa minuutin mittaisen ilon ja elinikäisen riesan (Esko 1984, 29). Biologisella isyydellä tarkoitetaan isää, joka on perinnöllisesti sukua lapselle, eli lapsi on saanut alkunsa juuri sen miehen sukusoluista. Isä on biologinen isä siitä huolimatta, vaikka hän ei edes tietäisi olevansa isä tai, vaikka hän ei olisi minkäänlaisessa tekemisessä lapsen kanssa. (Huttunen 2001, 57-59.) Lapsi saattaa kaivata biologista isäänsä, vaikka tämä olisi ollut väkivaltainen (Valkonen 1995, 37-39). Myös avioeron kokeneet lapset saattavat kaivata biologista isäänsä. Yleensä lapset ja äiti suhtautuvat perheeseen avioeron jälkeen eri tavalla kuin isät. Äidin mielestä poismuuttanut isä ei enää kuulu perheeseen, mutta lapset saattavat olla sitä mieltä, että isä kuuluu perheeseen, vaikka hän ei olisikaan paikalla. (Jallinoja 2000, 191.)

3.2 Sosiaalinen isyys

Sosiaalisella isyydellä tarkoitetaan sellaista isyyttä, missä isä jakaa lapsen kanssa asunnon ja arjen. Sosiaaliseen isyyteen kuuluu myös lapsen kanssa esiintyminen julkisissa tilanteissa. Isä vaikuttaa lapsen persoonallisuuteen, identiteettiin ja moraalin kehitykseen. Hän myös siirtää lapselleen omia arvoja ja omaa kulttuuriaan. Nykyään sosiaalinen isyys on hämärtynyt. Ei ole sellaisia asioita, jotka isän olisi pakko

hoitaa, vaan joku muu voi hoitaa ne yhtä hyvin. (Huttunen 2001, 62-63; Sinkkonen 1998, 22- 23.) Sosiaalisessa mielessä lapsen oikea isä on se, joka hoitaa ja huolehtii lapsesta. Sosiaalinen ulottuvuus tarvitsee muutakin kuin pelkää huolenpitoa. Lapsi ei ota passiivisesti vastaan huolenpitoa vaan mukana pitää olla isän ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Sekä isä että lapsi rakentavat tätä vuorovaikutusta omalta osaltaan. (Ritala-Koskinen 2001, 58-59.) Sosiaalisen isän tarve niissä perheissä, missä biologinen isä ei osallistu lapsensa elämään, on suurempi

3.3 Psykologinen isyys

Psykologisella isyydellä tarkoitetaan sellaista isyyttä, joka perustuu tunnesiteeseen ja kiintymykseen. Psykologinen isyys määrittyy lapsen kautta siitä, ketä lapsi pitää isänään. Tärkeintä psykologisessa isyydessä on molemminpuolinen ilon ja tyydytyksen kokeminen keskinäisessä vuorovaikutussuhteessa. Lapsen on saatava tuntee luottamusta ja tuntee olonsa turvalliseksi. Miehellä psykologinen isyys on sitä, että hän kokee lapsen tarvitsevan itseään. (Huttunen 2001, 64-65.) Psykologinen isä on se henkilö, johon lapsi samaistuu (Valkonen 1995, 2-3).

3.4 Juridinen isyys

Juridisella isyydellä tarkoitetaan yhteiskunnan antamia oikeuksia ja velvollisuuksia lasta kohtaan. Isän saamat velvollisuudet, on kirjattu lakiin (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983). Juridinen isyys syntyy kolmella tavalla: avioliiton isyysolettaman, isyyden tunnustamisen tai vahvistamisen sekä adoption kautta. Yleensä biologinen ja juridinen isyys ovat samalla henkilöllä. 7 (Huttunen 2001, 60.) Uusperheessä isä voi adoptoida puolisonsa lapsen/lapset (Laki lapseksi ottamisesta 153/1985). Näin uusperheen isästä tulee puolison lapselle/lapsille sekä juridinen että sosiaalinen isä.

4. ISYYSTYYPPEJÄ

Isänä oleminen on tarkoittanut monia erilaisia asioita eri aikoina. Ennen isältä odotettiin hyvin vähän osallistumista lapsen elämään, mutta nykyään isän pitäisi tukea puolisoa, hoitaa lasta sekä viettää aikaa lapsen kanssa leikkimällä. (Baumann 1999, 375-376.) Kaila-Behm (1997) toteaa tutkimuksessaan, että kehitys miehestä isäksi alkaa tapahtua jo odotusaikana puolison kautta. Näin lapsen syntyessä mies pystyy luomaan konkreettisen suhteen lapseen. Kuitenkaan tutkimusten mukaan miesten mielestä isäksi tuleminen ei aiheuttanut muutosta miehenä olemisessa. Esimerkiksi miesten työ pysyi samana ja miehet toivoivat parisuhteen pysyvän ennallaan. Lapsen syntymä vaikutti miehiin siten, että he kokivat olevansa enemmän mies, onhan lapsi miehen aikaan saannos, hänen lihaa ja verta. (Kaila-Behm 1997, 96.) Korhosen (1999) haastattelututkimuksen mukaan isät voidaan jakaa viiteen ryhmään, sen perusteella minkälaisia isiä miehet itse kokevat olevansa.

Vastuuta korostavat isät painottavat vanhempien vastuuta lasten kasvatuksessa. Lapsista pitää kasvattaa kunnan kansalaisia. Olennainen osa vastuuta korostavilla isillä on rajojen asettaminen, lapsista huolehtiminen sekä lapsien ohjaaminen hyvien harrastusten pariin. Vanhemmat pyrkivät keskenään olemaan johdonmukaisia.

Taustalla tukija isät ovat eriytyneet lastensa elämästä. Molemmilla on omat harrastuksensa ja touhunsu. Nämä isät seuraavat lastensa elämää ja tulevat tarvittaessa auttamaan sekä tukemaan.

Toiminnalliset isät ovat aktiivisessa vuorovaikutuksessa lastensa kanssa. He viettävät paljon aikaa lastensa kanssa joko harrastusten tai muun tekemisen parissa. Miehiset auktoriteetit kokevat kasvatuksen olevan sama asia kuin kuri. Hierarkia on perheen sukupolvien välillä hyvin selvä. Myös perheen sisäinen työnjako on sukupuolten mukaan eriytynyt. Lapset kuuluvat naisen alueelle ja mies on perheen pää.

Otteensa menettäneet isät haluaisivat vaikuttaa lastensa elämään, mutta suhde lapseen on vastavuoroton. Isää ei totella tai lapset toimivat isän neuvojen vastaisesti.

Poikkeuksellisen ”äidillinen” isä asettaa perheen ja isyyden työn edelle. (Korhonen 1999, 144-159.) Mesiäislehto-Soukan (2005) mukaan isyys on turvallisuuden luomista. Isyys merkitsee henkistä kehittymistä, itsetunnon vahvistumista sekä uutta alkua. Isyyteen kuuluva vastuu kasvattaa miestä isänä, kasvua tapahtuu myös lapsen varttuessa

5. ISYYS UUSPERHEESSÄ

Lapset elävät yleisimmin äitien kanssa, joten miehille voi olla vaikeampaa astua isäpuolen asemaan, varsinkin jos puolison lapset ovat vierailevia lapsia. Miehellä on viisinkertainen todennäköisyys päätyä avio- tai avoliittoon sellaisen naisen kanssa, jolla on lapsia, kuin naisen sellaisen miehen kanssa, jolla on lapsia. (Goldsheider & Sassler 2006, 277, 283.) Goldsheiderin & Sasslerin (2006) mukaan miehet, jotka sitoutuvat uusperheeseen kuuluvat yleensä alempaan sosioekonomiseen luokkaan ja heillä on enemmän kokemusta muista kuin ydinperheistä. Myös työttömyys lisää miesten sitoutumista naiseen, jolla on jo lapsia. Miesten tulot eivät kuitenkaan lisää todennäköisyyttä sitoutua naiseen, jolla on lapsia. Sellaiset miehet, jotka ovat itse asuneet uusperheessä, jossa on ollut isäpuoli sitoutuvat kaksi kertaa todennäköisemmin naiseen, jolla on lapsia, kuin mies, joka on elänyt ydinperheessä. (Goldsheider & Sassler 2006, 284.) Riikosen (2004) opinnäytetyö, uusperheen arki keskustelupalstan näkökulmasta, kertoi lasten tarvitsevan aikaa sopeutuakseen omien vanhempiansa eroon ja tottuakseen uusperheeseen. Uusperheessä korostuu kaikkien jäsenten kunnioitus ja toisista välittäminen. Uusperhe ei synny hetkessä, se pitää rakentaa. Isäpuolen voi olla aluksi vaikeata rakastaa lapsipuolta. Ensin lapsipuolesta opitaan pitämään ja välittämään, joka myöhemmin muuttuu rakkaudeksi. Tärkein asia uusperheessä on kärsivällisyys. (Riikonen 2004.) Isäpuolet eivät useinkaan yritä rakentaa ystävyyssuhdetta lapsipuoleen ennen yhteen muuttamista. Tämän jälkeen isäpuolet pyrkivät olemaan lämpimiä ja rakastavia lapsipuoliaan kohtaan, jotta ystävyysuhde voisi rakentua. Lapsipuoli kuitenkin useimmiten torjuu isäpuolen, mikä vaikuttaa helposti isäpuolen motivaatioon pyrkiä ystäväystymään lapsipuolen kanssa. (Ganong, Coleman, Fine & Martin 1999, 300.) Isäpuolet saattavat olla muutamana ensimmäisenä vuotena avioliiton solmimisen jälkeen vähemmän aktiivisia vanhempia kuin biologiset vanhemmat. Hyvän suhteen isäpuolet muodostavat lapsipuoleen, kun he kurittaessaan tai tehdessään päätöksiä perustelevat ne siten, että pienikin lapsi ymmärtää ne. (Schwebel, Fine & Renner 1992, 45.) Mitä nuorempi lapsipuoli on, sitä helpompi hänen kanssaan on luoda hyvä suhde. Vanhemman lapsipuolen kanssa isäpuoli kokee itsensä helposti epävarmaksi, mikä vaikuttaa hyvän suhteen luomiseen. (Hetherington & Jodl 1994; Marsiglio 1992.) Mitä kauemmin isäpuoli on ollut osa lapsipuolen elämää, sitä enemmän hän osallistuu lapsipuolen asioihin. (Hofferth & Anderson 2003, 230.) Vaikein hetki uusperheen muodostamiselle ja ystävyysuhteiden luonnille on

lapsipuolen murrosikä. Murrosikä on muutenkin vaikeaa aikaa nuorelle, joten suhteen luominen uuteen isäpuoleen ei välttämättä suju vaikeuksista. (Hetherington & Jodl 1994.) Sutisen (2005) tutkimuksen mukaan uusperheen aikuiset kokevat olevansa perheessään ulkopuolisia. Ulkopuolisuus johtuu siitä, että isäpuoli ei saa olla päättämässä oman perheensä asioista, vaan päätöksen tekevät lapsen biologiset vanhemmat. Isäpuolta ei pitäisi uusperheessä asettaa automaattisesti vanhemman rooliin. Olisi hyvä toimia ensin uusperheen toisen aikuisen roolissa. Näin välttyään ongelmilta lapsipuolten biologisten vanhempien kanssa. Uusperheessä elämä alkaa sujua, mutta tämä ei tapahdu heti. Siihen menee aikaa viikkojen ja kuukausien sijasta vuosia. (Sutinen 2005.) Isäpuolena oleminen on emotionaalisesti rankkaa. He kokevat usein epäonnistumisia, pettymyksiä ja syyllistävät itseään, mikäli puolison lapset eivät hyväksy häntä heti. Tällaisen ongelman ratkaisu löytyy muualla asuvasta biologisesta vanhemmasta. Biologisen vanhemman ja isäpuolen tulisi toimia yhteistyössä lapsen parhaaksi. Varsinkin uudet isät ovat ensimmäisten vuosien aikana etäisiä lapsipuolilleen, eivätkä juuri puutu lapsipuolien kasvatukseen. Myöhemminä vuosina isäpuolet kokevat olevansa lähempänä puolison poikalasta kuin tyttölasta. (Martin & Colbert 1997, 251-253.) Isäpuolet voivat vaikuttaa lapsipuolen elämään monella tavalla, joko positiivisesti tai negatiivisesti. Vaikutus näkyy tunteissa, sosiaalisessa, älyllisessä sekä taloudellisessa hyvinvoinnissa. Se, kuinka paljon isäpuoli voi vaikuttaa, riippuu lapsipuolen iästä ja sukupuolesta. (Marsiglio 1992, 196.) Mitä kauemmin uusperhe on ollut olemassa, sitä suuremmin isäpuoli voi vaikuttaa poikapuoleensa. (White & Gilbreth 2001, 157). Marsiglion (2004) mukaan isäpuolilla on monenlaisia tapoja, joilla he voivat vahvistaa isyyttä lapsipuoliaan kohtaan, muun muassa tiedostamalla miten lapsipuolella on hyvä olla, mistä lapsi pitää, mitkä ovat lapsen tarpeet ja kuinka vietetään yhdessä aikaa. Isäpuolet voivat rohkaista lapsipuoliaan kutsumaan itseään isäksi ja itse he voivat kutsua lapsipuoliaan tyttäreiksi, pojaksi tai minun lapsiksi. (Marsiglio 2004, 27-33.) Mitä paremmin isäpuoli ja lapsipuoli tulevat toimeen keskenään, sitä vähemmän perheessä on ongelmia. Myös lapsipuolen hyvä suhde omaan biologiseen isään vähentää perheen ongelmia. (Marsiglio 1992; MacDonald & DeMaris 2002, 131; White & Gilbreth 2001, 161.) Isäpuolen ja lapsipuolen välinen suhde parantuu ajan kuluessa (MacDonald & DeMaris 1996) ja muuttuu vähitellen pysyväksi (Marsiglio 1992). Isäpuolen ja lapsipuolen suhdetta vaikeuttaa ei osallistuva isäpuoli, joka haluaa tehdä oman osansa perheen kotitöistä. Toisaalta kireä isäpuoli-lapsipuoli suhde saattaa houkutella isäpuolta

vetäytymään pois kotitöiden parista. (Ishii-Kuntz & Coltrane 1992, 218). Isäpuolet ovat läheisempiä niiden lapsipuolten kanssa, jotka asuvat uusperheessä. (Ambert 1986, 798-802.) Isäpuolena oleminen on osa miehen identiteettiä. Miehet, jotka mieltävät lapsipuolen kuin omaksi biologiseksi lapsekseen, tuntevat suurta sitoutumista lapsipuoleen. Jos miehellä on samassa perheessä asuvia biologisia lapsia, hän kokee olevansa enemmän isä myös lapsipuolilleen. Mitä nuorempi lapsipuoli on, sitä helpompi hänelle on olla isä. (Marsiglio 1992, 197-198.) Poikapuolelle miehen on helpompi olla isä, koska miehet ajattelevat yhteisten harrastusten ja mielenkiinnon kohteiden lähentävän heitä. Pojat saattavat olla suojelevampia äitejään kohtaan, kuin tytöt. He kokevat yleensä myös lojaalisuutta biologista isäänsä kohtaan, erityisesti silloin kun biologinen isä säilyttää läheiset välit lapsiinsa. (Marsiglio 1992, 199.)

6. Kyselyn tulokset

Kyselyyni osallistui viisi miestä. Kysymykset olin lähettänyt sähköpostitse yhdeksälle miehelle ja ajattelin, että vastaus prosentti olisi aika hyvä, koska pidin teemaani aika mielenkiintoisena ja ajattelin sen herättävän kiinnostusta uusperheiden miehissä/iseissä. Kyselin myös muutamaa miestä kyselyyn oman työni kautta, mutta he jotenkin kokivat, etteivät tunne tai halua tunnustautua olevansa uusperheellisiä. Mietin myös muutamaa sukuni/läheisten uusperheen isää, mutta ajattelin, etten halua tähän sotkea läheisiäni enkä sukulaisiani.

Mitä kyselystä sitten selvisi?

Miehet olivat iältään 36-46 vuotiaita, eli kukaan ei ollut kovin nuori. Kaksi heistä oli uusperheen isää ja kolme oli molempia. Kukaan ei ollut lapseton isäpuoli.

He olivat seurustelleet kaikki noin vuoden, ennen kuin heistä oli tullut uusperhe.

Kolme uusperhettä oli ollut yhdessä 2-4 vuotta ja kaksi perhettä 8-10 vuotta.

Heillä kaikilla oli omia lapsia, yhteensä kaksitoista. Kaikilla oli ainakin kaksi lasta.

Heistä kaksi oli 2-3 vuotiasta ja loput kymmenen olivat 8-20 vuotiaita.

Miehet kokivat, että puoliset tulevat heidän lasten kanssa toimeen hyvin.

Kolmen miehen puolisoilla oli lapsia yhteensä viisi. He olivat iältään 9-18 vuotiaita.

Kahden miehen puolisoilla ei ollut lapsia. Miehet kokivat tulevansa näiden lasten

kanssaan toimeen hyvin, yksi vaihtelevasti. Kaikki miehet olivat sitä mieltä, että

sisarpuolet tulevat toimeen hyvin. Tilanne oli sama miesten suhteesta lasten isään.

Kaikki tulivat hyvin toimeen keskenään.

Kolmella miehellä ja heidän uusilla kumppaneilla oli myös yhteisiä lapsia, yhteensä

neljä. Kahdella parilla ei ollut yhteisiä lapsia. Lapset olivat kaikki vielä aika pieniä,

noin kaksi vuotiaita ja yksi neljä vuotias.

Lasten tapaamisista oli sovittu hyvin monella tavalla.

Yhdellä lapset olivat toisilla osapuolilla joka toinen viikonloppu. Toisella lapset

asivat kaikki hänen luonaan, koska hän on entinen leski. Kolmannella miehellä

yhteinen asui koko ajan kotona, keskimäinen lapsi oli vuoroviikoin äidillään

torstaista tiistaihin. Neljännen miehen lapset asuvat niinkuin ennen yhteen

muutamistakin. Se ei selvinnyt, miten? Yhdellä miehellä oli viikko viikko sopimus.

Mitä hyvää tai uutta uusperhe-elämä on tuonut näille miehille?

He kokevat, että ovat saaneet vastuun jakamista ja rakkautta yli biologisten rajojen. Joku on kokenut uudenlaista läheisyyttä lapsiaan kohtaan, mikä on kasvattanut häntä ihmisenä sekä isänä. Hän osaa myös arvostaa enemmän tätä päivää ja sitä mitä hänellä nyt on, sen sijaan, että kaipaasi koko jotain, mitä ei ehkä koskaan saavuta. Yksi mies kertoo, että oma uusperhe on antanut hänelle taas mahdollisuuden elää normaalia elämää rakkaimpien ympärillä. Hän on oppinut sopeutumaan ja kuuntelemaan. Hän sanoo myös, että on pakko sopia asioista tarkemmin, muuttujia on niin paljon. Mitään ei saa olettaa, hän sanoo. Yksi mies on kokenut, että uusperhe on tuonut maailman ihanimman ihmisen vierelle, jonka kanssa hän haluaa aidosti jakaa myös arjen.

Millaisia haasteita uusperhe-elämä on tuonut näiden miesten ajankäyttöön ja talouteen?

Joku kokee, että ihan saman lailla kun ydinperheessäkin, mutta joka toinen viikonloppu on parisuhdeaikaa vaimon kanssa kahden. Joku mies puhuu ajankäytöstä ja sen vaikeudesta, miten kaikki on sovittava kalenteriin, ihan niin kuin ydinperheessäkin. Taloudesta hän sanoo, että toki monilapsinen perhe vaikuttaa siihen vahvasti. Yksi mies kertoo, että ajankäyttöön on tullut haasteita vasta yhteisten lasten myötä. Joku koki mieltävänsä jatkuvasti, miten saisi ajan riittämään lasten kanssa olemiseen ja heidän opettamiseen. Yksi mies sanoo, että on saanut ymmärrystä elämän tosiasioihin ja hienoja asioita ja ihmisiä avopuolison myötä.

Entä mitä muita haasteita miehet kokevat uusperhe-elämässä?

Jollain oli vaikeuksia ex puolison hyvin erilaisten näkemysten kanssa, mutta nyt hän kokee, että asiat ovat asioita ja niiden kanssa tulee elää. Jonkun mielestä oli vaikeaa saada pidettyä kaikki tyytyväisinä, niin lapset kuin aikuisetkin. Yksi mies piti tärkeänä tasapuolista kohtelua kaikkien lasten välillä, sekä hän arvosti yhteistä aikaa puolison kanssa. Joku koki tärkeäksi tehdä vaimon elämä hyväksi, koska hän toimii äitipuolena kahdelle isommalle lapselle, mikä ei aina ole ihan helppoa, hän sanoo. Hän ikään kuin refleksinomaisesti pyytelee tätä tilannetta anteeksi ja kokee, ettei tämän takia ole mikään ihannemies.

Mitä kaikkea miehet ovat sitten oppineet uusperheen isänä/isäpuolena olemisesta?

He kokevat, että ovat oppineet todella paljon mahtavia asioita ja joka päivä oppii lisää. Näistä mainittakoon rakkaus ja välittäminen ilman biologiaa ja sitä että keskustelu auttaa jos jokin mietityttää. Ovat oppineet myös avoimuutta ja rehellisyyttä ja sietämään erilaisuutta. He kokevat, että tasapuolisuus ei ole tasapäistämistä, etenkin lasten kohdalla. Osa koki rauhoittuneensa, siihen nähden, mitä oli ollut ennen uusperhe-elämää. He osaavat nyt pysähtyä ja nauttia elämän pienistä asioista. Vaimoakin osataan nyt huomioida eri tavalla ja yritetään osoittaa hänelle, miten tärkeä hän on.

Entä, tekisinkö nyt jotain toisin uusperhe-elämässäni, kysyttiin miehiltä?

Osa oli sitä mieltä, että eivät tekisi asioita toisin. Olivat tyytyväisiä tilanteeseensa ja omaan elämäänsä. Joku olisi halunnut tehdä enemmän töitä perheen yhteen kasvamisen eteen. Toinen taasen mieltä, ettei kannata kiirehtiä yhteen muuttamista, sillä on tärkeää pitää sitä pieneksi ja lyhyeksi jäävää seurusteluvaihetta yllä tarpeeksi kauan. Yksi mies ei olisi halunnut antaa omien lasten muuttaa äidin kanssa liian kauas, yli sadan kilometrin päähän.

Lopuksi. Mitä neuvoja miehet antaisivat tuleville uusperheen isille ja isäpuolille.

Uusperheytyminen vaatii aikaa ja malttia, hiljaa hyvä tulee. Antakaa veden virrata ja miettikää rauhassa, mihin ja minkälaisiin sopimuksiin suostutte, he sanoivat. Jollain oli kokemus, että lastenvalvojat pyrkivät vain vanhempien sopimukseen ja heikompi osapuoli, eli monesti mies näissä asioissa, asetetaan tilanteeseen, että pitäisi vain suostua mitä heille sanotaan. Yhden miehen kommentti tähän oli, että vaikka sanotaan, että tähän en lähtisi, jos tietäisi etukäteen, niin minä kyllä lähtisin – ihan koska tahansa. Uusperhe ei ole haaste, se on mahdollisuus! Miehet kehoittavat myös puhumaan tunteistaan ja ottamaan myös negatiiviset reaktiot ja ajatukset vastaan rakentavasti. Useimmat olivat sitä mieltä, että pitää vain puhua ja taas puhua!!

7. Johtopäätökset ja pohdinnat

Kyselyn tuloksia keräillessä mietin, että onko otokseni liian pieni, viisi vastausta. Kyselyitä lähetin yhdeksälle miehelle. Päädyin kuitenkin siihen, että tämä määrä saa riittää, onhan se sentään yli puolet ja paljon enemmän kuin kolme vastausta. Miehet olivat iältään kymmenen vuoden sisällä ja yli 36 vuotiaita. Näinhän se menee, että kun on takana jo yksi liitto, niin ei voi enää olla kovin nuori. Kaikki olivat seurustelleet ihan hyvän tovin, yli vuoden, ennen yhteen muuttamista, mikä kuulosti ihan hyvältä. Voisiko se mennä niin, että kun on kerran ”epäonnistunut” parisuhteessa, niin haluaa olla aika varma, ennen kuin lähtee sitoutumaan uuteen suhteeseen. Oli jännä miten sattui, että kaikilla miehillä oli omia lapsia näissä uusperheissä. Mietin, miten tilanne muuttuisikaan silloin, kun mies on isäpuolena uusperheessä ilman omia lapsia? Silloin hän on ihan yksin ja luulisin, että tällöin etenkin korostuu ne vaikeudet, mitä isäpuolena olemisessa voi olla.

Oli hienoa huomata, että miehet kokivat tulevansa hyvin toimeen puolison lasten kanssa. Jos sama kysely olisi tehty äitipuolille, niin luulen, että tulos olisi ollut jotain muuta. Meneekö se niin, että miehet ei mene niin tunteilla asioihin kuin naiset? Sama tilanne oli myös sisarpuolten välisissä suhteissa. Miehet koki, että he tulevat hyvin toimeen. Tällainen kuva minullekin on tullut työni kautta. Lapset kyllä pärjää, mutta kun aikuiset tulee kuvioon, asiat mutkistuu. Se, että miehet tulivat toimeen myös lasten isän kanssa, ei ollut minulle yllätys.

Lasten asuminen ja tapaamiset oli sovittu hyvin monella tapaa, niin kuin se usein on. Viikko/viikko asuminen ei ollut mitenkään pääsääntöistä näissä perheissä, vaikka se onkin nykyään aika yleistä.

Oli hienoa lukea miesten vastauksia, miten paljon hyvää ja uutta he kokivat uusperhe-elämän tuoneen heille. Tuli sellainen tunne, että he ovat menneet eteenpäin omassa vanhemmuudessa ja oppineet uusia parisuhdetaitoja. Sanotaan, että suomalainen mies ei puhu. Näistä vastauksista tuli ihan toisenlainen olo. Nämä miehet kyllä puhuivat. Tuleeko se oppi siitä, että edellisen liiton kariuduttua, haluaa tehdä kaikkensa, että tässä suhteessa onnistuisin. Ja puhumisen taidoitan on tärkeitä kaikissa ihmissuhteissa. Talouteen liittyvät vaikeudet eivät nousseet mitenkään isoiksi asioiksi näissä vastauksissa. Sen sijaan ajankäyttö toi haasteita monelle, mikä on aika luonnollista, koska uusperheessä on niin paljon ”liikkuvia osia”. Siitä yllätyin että vaikeuden ex puolison kanssa eivät tässä aineistossa

näyttäytyneet kuin yhdellä miehellä, hyvä niin. Lieneekö syynä, että eroista oli aikaa jo riittävän kauan ja riidat oli jo riideltä. Hienoa oli myös huomata, miten paljon miehet olivat oppineet uusperheestä: rakkautta, välittämistä, avoimuutta, rehellisyyttä ja erilaisuuden sietämistä. Koettiin myös, että vaimoakin osataan nyt huomioida eritavalla ja pyritään osoittamaan hänelle, miten tärkeä hän on. Miehet tuntuivat myös olevan tyytyväisiä uusperhe-elämäänsä, mikä oli kiva havaita. Voisi kaikesti sanoa, että se työ mitä he ovat sen eteen tehneet, ei ole mennyt hukkaan. Miehet osasivat myös rehellisesti antaa neuvoja tuleville uusperheen isille, kannustamalla heitä rauhallisuuteen ja puhumaan tunteistaan.

Lopuksi vielä yhden isän suora lainaus, mikä voisi olla hyvä ohje muillekin uusperhe-elämää suunniteleville miehille/iseille: **Uusperhe ei ole haaste, se on mahdollisuus!!**

Liitteet:

Kyselyn kysymykset

1. Olen uusperheen _____isä _____isäpuoli vai molempia_____.
2. Olen iältäni _____vuotta.
3. Uusperheemme on ollut yhdessä _____ vuotta.
4. Seurustelimme _____vuotta ennenkuin meistä tuli uusperhe (muutimme kaikki yhteen).
5. Lapseni ovat _____ikäisiä.

Puolisoni/ avopuolisoni tulee toimeen hänen/ heidän kanssaan (merkitse rastilla valintasi mukaan)

1 ___	2___	3___	4___	5___
huonosti	vaihtelevasti			hyvin

6. Puolisoni/avopuolisoni lapset ovat_____ikäisiä.

Tulen toimeen hänen/ heidän kanssaan 1___2___3___4___5___

Tulen toimeen hänen/ heidän isänsä kanssa 1___2___3___4___5___

7. Miten mahdolliset sisarpuolet tulevat toimeen keskenään 1__2__3__4__5___
8. Meillä on myös yhteinen/yhteisiä lapsia___kyllä____(montako, iät) ___ei.
9. Miten olette sopineet uusperheenne lasten asumisesta
10. Mitä hyvää/ uutta uusperhe-elämä on sinulle tuonut tullessaan
11. Onko uusperhe-elämä tuonut haasteita ajankäyttöösi ja talouteesi
12. Mitä muita haasteita koet uusperhe-elämässäsi
13. Mitä olet ajan kuluessa oppinut uusperheen isänä/isäpuolena olemisesta
14. Tekisitkö nyt jotain toisin
15. Minkä neuvon antaisit tuleville uusperheen iselle/isäpuolille....

Lähdeluettelo:

Ambert, S. 1993. Designing samples. Teoksessa N. Gilbert. (toim.) Researching social life. London:Sage,68-92.

Bauman, C. 1999. Adoptive fathers and birthfathers: A study of attitudes. Child and Adolescent Social Work Journal 16 (6), 373-391.

Esko, M. 1984. Mies ja isyys. Perheen kehitysvaiheet ja isän muuttuva rooli. Juva: WSOY.

Ganong, L., Coleman, M., Fine, M. & Martin, R. 1999. Stepparents' affinity-seeking and affinity-maintaining strategies with stepchildren. Journal of Family Issue 20 (3), 299-327.

Goldsheider, F. & Sassler, S. 2006. Creating stepfamilies: Integrating children

Hetherington, E. M. & Jodl, K. 1994. Stepfamilies as settings for child development.

Hofferth, S. & Anderson, K. 2003. Are all dads equal? Biology versus marriage as a basis for paternal investment. Journal of Marriage and Family. 65 (1), 213-232.

Huttunen, J. 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Juva: WSOY.

Ishii-Kuntz, M. & Coltrane, S. 1992. Remarriage, stepparenting, and household labor.

Jallinoja, R. 2000. Perheen aika. Helsinki: Otava.

Kaila-Behm, A. 1997. Miehestä esikoisen isäksi. Kuopio: Kuopion yliopisto.

Korhonen, M. 1999. Isyyden muutos. Keski-ikäisten miesten lapsuuskokemukset ja oma vanhemmuus. Joensuu: Joensuun yliopistopaino.

Laki lapseksi ottamisesta 153/1985.

Marsiglio, W. 1991. Paternal engagement activities with minor children. Journal of Marriage and the Family. 53 (4), 973-986.

Marsiglio, W. 1992. Stepfathers with minor children living at home. Parenting perceptions and relationship quality. *Journal of Family Issue* 13 (2), 195-214.

Marsiglio, W. 2004. When stepfathers claim stepchildren: A conceptual analysis.

Mesiäislehto-Soukka, H. 2005. Perheenlisäys isien kokemana. Fenomenologinen tutkimus. Oulu: Oulun yliopisto.

Riikonen, E. 2004. Uusperheen arki. Keskustelupalstan näkökulmasta. Opinnäytetyö. Turun ammattioppilaitos.

Ritala-Koskinen, A. 2001. Mikä on lapsen perhe? Tulkintoja lapsen uusperhesuhteista. Helsinki: Väestöntutkimuslaitos.

Schwebel, A., Fine, M. & Renner, M. 1992. A Study of perceptions of the stepparent role. *Journal of Family Issues* 12 (1), 43-57.

Sinkkonen, J. 1998. Yhdessä isän kanssa. Juva: WSOY.

Sutinen, P. 2005. Vanhempana ja aikuisen uusperheessä. Helsinki: Yliopistopaino.

Tilastokeskus, Perheet 2015

Valkonen, L. 1995. Kuka on minun vanhempani? Perhehoitonoorten vanhempisuhteet. Helsinki: Gummerus.

Väestöliitto.

http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/perheiden_monimuotoisuus/uusperheet/